

Lucrare prezentată la
cel de-al IX-lea Congres
al profesiei
de auditor financiar
din România

Sustenabilitate, digitalizare și inteligență artificială – impact asupra transformării rolului comitetului de audit în contextul guvernancei corporative moderne

Drd. Elena Claudia BADEA (FLOREA),

*Academia de Studii Economice București,
e-mail: ClaudiaFlorea9737@gmail.com*

Prof. univ. dr. Liliana IONESCU-FELEAGĂ,

*Academia de Studii Economice București,
e-mail: liliana.felegă@cig.ase.ro*

Rezumat

Într-un context economic tot mai complex și reglementat, comitetele de audit (CA) devin un pilon strategic al guvernancei corporative moderne. Avansul accelerat al inteligenței artificiale (AI) și noile cerințe de raportare privind sustenabilitatea (CSR, ESRS) transformă rolul acestor structuri cu atribuții preponderent financiare în actori multidimensionali, responsabili de transparență, de evaluarea riscurilor nefinanciare și de supravegherea utilizării tehnologiilor emergente. Studiul explorează modul în care comitetele de audit trebuie să își adapteze funcțiile prin integrarea de competențe multidisciplinare (financiare, ESG, digitale și etice) și prin supravegherea raportărilor integrate conform standardelor europene. Analiza documentară compară modul de implementare a reglementărilor europene și naționale la nivelul companiilor listate din România (OMV Petrom, Banca Transilvania, Romgaz, Electrica). Studiul aplică o cercetare calitativă exploratorie, bazată pe analiză documentară, pentru a evidenția provocările și necesitățile de adaptare ale guvernancei corporative, în special ale comitetului de audit, generate de utilizarea inteligenței artificiale și de cerințele raportării ESG. Rezultatele cercetării scot în evidență faptul că în perioada 2025-2035, comitetul de audit trebuie să evolueze către un rol proactiv și strategic, capabil să asigure echilibrul între profitabilitate, responsabilitate socială și utilizarea etică a inteligenței artificiale, devenind astfel un garant al sustenabilității și integrității organizațiilor.

Cuvinte cheie: guvernance corporativă; comitet de audit; inteligență artificială; Raportare de mediu, socială și de guvernance; organizații moderne;

Clasificare JEL: M40, M42, Q01

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Badea (Florea), E.C., Ionescu-Feleagă, L. (2026), Sustainability, Digitalization and Artificial Intelligence – Impact on the Transformation of the Role of Audit Committee in the Context of Modern Corporate Governance, *Audit Financiar*, vol. XXIV, no. 2(182)/2026, pp.344-353, DOI: 10.20869/AUDITF/2026/182/009

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2026/182/009>

Data primirii articolului: 15.09.2025

Data revizuirii: 18.09.2025

Data acceptării: 9.03.2026

Introducere

Transformările rapide generate de digitalizare, globalizare și cerințele de conformitate vor remodela profund modul în care organizațiile vor funcționa. În acest context, trei concepte esențiale, respectiv comitetul de audit (CA), inteligența artificială (IA) și indicatorii de sustenabilitate (ESG), definesc noul cadru de guvernanta corporativă.

Obiectivul principal al studiului îl reprezintă analiza și previzionarea transformării rolului comitetului de audit prin corelarea reglementărilor europene și naționale cu practicile companiilor listate din România.

Evoluția rolului comitetului de audit presupune trecerea de la o viziune tradițională, centrată pe supravegherea situațiilor financiare și a relației cu auditorul extern, către un rol strategic multidimensional, ce integrează monitorizarea riscurilor non-financiare, a criteriilor ESG și a provocărilor tehnologice. Conform Directivei privind raportarea de sustenabilitate a întreprinderilor UE 2022/2464 (CSRD) și a Standardelor Europene de Raportare a Sustenabilității adoptate prin Regulamentul delegat UE 2023/2772 (ESRS), calitatea și credibilitatea informațiilor non-financiare trebuie asigurate cu aceeași rigoare ca și raportările financiare.

În paralel, digitalizarea și utilizarea IA transformă procesele de raportare și audit, ceea ce impune membrilor CA competențe noi privind analiza datelor, evaluarea algoritmilor și garantarea respectării principiilor de etică și transparență. IA aduce oportunități prin audit continuu, identificarea anomaliilor și analiza predictivă dar și riscuri semnificative legate de transparență algoritmică și responsabilitate decizională. În acest sens, Regulamentul UE 2024/1689 (AI Act), împreună cu legislația națională (OMF nr. 85/2024, OMF 1421/2024 și Legea 162/2017 privind auditul), consolidează rolul comitetului de audit ca un garant al eticii și al guvernantei moderne.

Având în vedere că raportarea financiară reflectă doar un aspect al activității companiei, și anume operațiunile economico-financiare, ea trebuie completată în mod semnificativ cu raportarea ecologică, socială și de guvernanta, adică raportare conform criteriilor ESG (Environmental, Social and Corporate Governance).

Totuși, valorificarea acestor beneficii presupune schimbări radicale în competențele profesionale ale contabililor și auditorilor, în special în ceea ce privește evaluarea activelor informaționale, utilizarea datelor masive în luarea deciziilor și integrarea acestora în sistemul de management al riscurilor.

1. Revizuirea literaturii de specialitate

Rolul auditorului în raportarea de sustenabilitate derivă direct din CSRD și din standardele ESRS. Aceste reglementări introduc pentru început obligativitatea unei asigurări limitate („limited assurance”) asupra informațiilor ESG, plasând auditorul în poziția de a valida procesele de colectare a datelor non-financiare și de a evalua riscurile de „greenwashing” și lipsă de transparență. Literatura recentă (Sihombing & Nurhaliza, 2025) arată că independența și dimensiunea comitetului de audit influențează semnificativ performanța ESG, confirmând faptul că acest organism nu mai poate fi privit doar ca un garant al raportărilor financiare, ci și ca un supraveghetor al sustenabilității corporative.

Guvernanta corporativă reprezintă ansamblul mecanismelor și proceselor prin care organizațiile sunt conduse și controlate (Gul et al., 2003). Aceasta include structuri interne, precum consiliul de administrație, comitetul de audit, auditorul extern și factori externi, precum reglementările sau structura acționariatului (Hillman & Keim, 2001). După crizele financiare și scandalurile corporative (Enron & WorldCom), guvernanta a fost consolidată prin reforme orientate spre transparență și responsabilitate (Khan et al., 2022). Cu toate acestea, provocările actuale depășesc sfera financiară, incluzând sustenabilitatea, etica și digitalizarea, ceea ce impune un rol strategic extins pentru comitetul de audit.

Conceptul de inteligență artificială, introdus de John McCarthy în 1956, a evoluat de la sisteme expert la algoritmi avansați de „machine learning” și „deep learning”, cu aplicații directe în audit. Cercetările arată că IA permite analiza automată a tranzacțiilor, detecția anomaliilor, auditul continuu și generarea de insight-uri strategice în timp real (Wassie & Lakatos, 2024). Totuși, literatura atrage atenția asupra provocărilor de transparență algoritmică, bias și responsabilitate decizională (Roberts & Babuta, 2023). În acest context, AI Act stabilește reguli stricte pentru utilizarea sistemelor de IA, în special cele cu risc ridicat, ceea ce implică noi competențe pentru auditori și supraveghetori.

În ceea ce privește intersecția ESG, AI și CA, literatura recentă subliniază convergența dintre sustenabilitate, digitalizare și guvernanta corporativă. Studiul *Harvard Law School Forum on Corporate Governance* (2025) evidențiază faptul că „comitetele de audit trebuie să

înțelege modul în care compania utilizează inteligența artificială, să se asigure că sistemele de control intern și de management al riscurilor sunt actualizate corespunzător și să supravegheze ca judecata umană să rămână centrală în luarea deciziilor legate de ESG”.

Această perspectivă confirmă că viitorul comitetului de audit va depăși atribuțiile financiare tradiționale, devenind un actor strategic multidimensional, responsabil de supravegherea raportărilor integrate, de monitorizarea riscurilor tehnologice și de garantarea eticii organizaționale.

2. Metodologia cercetării

Pornind de obiectivul cercetării, care a vizat analiza și previzionarea transformării rolului comitetului de audit în guvernanta corporativă modernă, prin integrarea sustenabilității, digitalizării și inteligenței artificiale corelat cu evaluarea impactului reglementărilor europene și naționale, studiul de față utilizează o metodologie de cercetare calitativă de tip exploratoriu, bazată pe analiza documentară ca instrument principal de investigare. Scopul acestei cercetări este de identificare a provocărilor și a necesităților de adaptare a tendințelor în domeniul guvernancei corporative, în special în ceea ce privește CA, ca urmare a evoluției utilizării IA și a cerințelor de raportare ESG.

Obiectivul prezentei metode nu este validarea ipotezelor statistice, ci înțelegerea contextului, a tendințelor și a implicațiilor. Pentru realizarea acestei cercetări am procedat la colectarea, selecția și interpretarea informațiilor extrase de pe site-urile oficiale: directive, regulamente, ordonanțe, norme sectoriale, dar și rapoarte de sustenabilitate, ghiduri profesionale, studii academice. Această metodă permite corelarea cadrului normativ cu practica organizațiilor, identificând discrepanțe, provocări și oportunități și oferă o imagine de ansamblu asupra domeniului.

Lucrarea are un caracter observator, punând accent pe descriere și interpretare a datelor incluse în eșantionul supus cercetării, cu accent pe impactul asupra CA, a evoluției digitale și a raportării pe ESG.

Având în vedere importanța standardelor internaționale de raportare financiară (IFRS) pentru asigurarea comparabilității și transparenței informației în era post-criză, apar și noi direcții, cum ar fi raportarea integrată, raportarea în timp real, auditul continuu, utilizarea Big Data, integrarea criteriilor ESG și tehnologii precum XBRL (eXtensible Business Reporting Language).

Acest standard este, în prezent, recunoscut pe scară largă și recomandat de dezvoltatorii de standarde contabile și

de raportare precum Consiliul IASB și Consiliul pentru Standarde de Contabilitate Financiară din SUA, de cele mai mari burse din lume, de autoritățile de reglementare a piețelor de capital, de registrele comerciale, de serviciile financiare și statistice, de analiști și auditori. Acest fapt subliniază rolul unic al limbajului XBRL ca bază pentru convergența programatică a diverselor sisteme de standarde contabile și abordări privind întocmirea raportărilor, pe baza unui set comun de indicatori, și demonstrează caracterul observabil al acestei inovații. Funcționarea limbajului XBRL se bazează pe taxonomii, care sunt formate universale de etichetare a termenilor contabili, a indicatorilor de raportare și a datelor. O posibilă dificultate în diseminarea acestei inovații constă în necesitatea actualizării constante a acestor taxonomii, ținând cont de modificările frecvente ale metodologiei standardelor contabile în sine și ale abordărilor de înregistrare a operațiunilor în contabilitate.

Astfel, inovațiile moderne în raportarea corporativă – Big Data și raportarea integrată în contextul transformării digitale – oferă fundația necesară dezvoltării raportării integrate prin combinarea datelor financiare și nefinanciare într-un cadru coerent, menit să reflecte cu acuratețe performanța și sustenabilitatea companiei.

2.1 Analiza cadrului legislativ european și național

La nivel european, cercetarea a vizat trei reglementări fundamentale: CSRD, care reprezintă baza raportării de sustenabilitate și a asigurării acesteia; ESRS, ce stabilește standardele obligatorii de raportare; și AI Act, cadru general pentru utilizarea responsabilă a sistemelor de inteligență artificială, cu relevanță directă asupra guvernancei și a managementului riscurilor. CSRD introduce obligația elaborării unor raportări integrate, ce combină informațiile financiare cu cele non-financiare (ESG), atribuind comitetului de audit responsabilitatea de a garanta acuratețea, comparabilitatea și credibilitatea acestor date.

La nivel național, transpunerea CSRD s-a realizat prin OMF nr. 85/2024, actualizat cu OMF nr. 1421/2025, completat de Legea nr. 162/2017, care transpune Directiva 2014/56/UE și de reglementările contabile conform OMFP 1802/2014, actualizat prin OMFP 2844/2016. De asemenea, ajustări sectoriale au fost introduse prin OUG nr. 137/2024, precum și prin Normele ASF nr. 4/2024 și nr. 14/2024, BNR Ordin 1/2024 pentru a asigura coerența cu cerințele europene.

În paralel, AI Act clasifică sistemele de inteligență artificială în funcție de nivelul de risc și impune controale stricte asupra datelor critice, obligând organizațiile să integreze mecanisme robuste de guvernare și transparență.

Această evoluție normativă impune membrilor comitetului de audit dobândirea unor competențe noi, de la expertiză digitală și cunoașterea reglementărilor privind AI și sustenabilitatea, până la abilități de analiză a datelor complexe și de evaluare a riscurilor emergente. Transformarea marchează trecerea de la un rol preponderent financiar la unul multidimensional, unde supravegherea tehnologică și etică devine esențială pentru credibilitatea și competitivitatea organizației.

În acest cadru, obligațiile legale ale comitetului de audit derivă în principal din CSRD: companiile mari și listate trebuie să raporteze performanța lor de sustenabilitate, iar comitetul are responsabilitatea de a supraveghea aceste raportări, alături de cele financiare. Relația cu auditorul statutar presupune ca raportările de sustenabilitate să fie supuse unei misiuni de asigurare independente, inițial de tip "limited assurance", urmând ulterior "reasonable assurance". CA trebuie să se asigure că procesele de colectare și raportare a datelor non-financiare sunt robuste și fiabile și că riscurile de sustenabilitate, inclusiv cele legate de "greenwashing" și lipsa de transparență, sunt corect identificate, reflectate și comunicate părților interesate.

2.2 Analiza documentelor corporative

Pentru a încerca să punem în lumină cerințele acestor reglementări și modul în care ele încep să fie aplicate de către piață am realizat o analiză comparativă a rapoartelor de guvernare și sustenabilitate pe anul 2024 pentru patru companii listate la Bursa de Valori București (OMV Petrom, Banca Transilvania, Romgaz, Electrica), pornind de la o matrice de comparare privind cerințele Uniunii Europene, transpunerea acestora în România și reflectarea lor în practicile corporative. Eșantionul format din cele patru companii mari listate la Bursa de Valori București a fost selectat pe criteriul relevanței sectoriale și al disponibilității raportărilor publice. Sursele folosite au fost rapoartele anuale de guvernare corporativă, precum și rapoarte de sustenabilitate (ESG) publicate pentru anul 2024, când au avut obligativitatea legală de raportare.

3. Rezultate obținute

3.1. Matricea comparativă: Reglementări UE aplicate în România de către companii

În cadrul acestei cercetări a fost realizată o matrice care include urmărirea aplicării cerințelor UE, transpunerea în legislația națională și modul în care companiile au aplicat prevederile legale. Analiza a constatat în realizarea unei mape a cerințelor europene (AI Act, CSRD) și a celor naționale relevante, corelate cu practicile de guvernare corporativă din România. Ca instrument metodologic a fost utilizată matricea comparativă, structurată pe trei niveluri: reglementări UE, transpunere națională și reflecție în documentele corporative. Obiectivul principal a fost identificarea decalajelor dintre standardele europene și modul lor de aplicare concretă în contextul guvernării corporative românești. Rezultatele sunt prezentate în **Tabelul nr. 1**.

Analizând rezultatele din **Tabelul nr. 1**, se observă că toate companiile implică CA în supravegherea raportării de sustenabilitate, astfel:

- **OMV Petrom:** CA monitorizează sistemele de control intern și managementul riscurilor iar prin guvernarea generală supraveghează și raportarea de sustenabilitate, conform cerințelor ESRS (GOV-5);
- **Banca Transilvania:** în raportul de sustenabilitate 2024 se precizează explicit că CA verifică conformitatea raportării ESG și este singura companie care detaliază direct rolul comitetului în zona ESG;
- **Romgaz:** în Carta CA se prevede în mod expres atribuția de „monitorizare a raportării de sustenabilitate”, confirmând integrarea CSRD în mandatul său;
- **Electrica:** documentele publice din 2024 fac trimitere la supravegherea generală a raportării de către Consiliu și CA, dar nu detaliază explicit rolul CA pe raportarea CSRD, responsabilitatea este reflectată indirect prin asigurarea externă și guvernarea generală.

În practică se pare că toate companiile implică CA în supravegherea raportării de sustenabilitate, însă este reflectat diferit, de la rol indirect (Electrica), la menționare clară (BT) și mandat formal în Carta CA (Romgaz). În ansamblu, se observă o convergență către integrarea sustenabilității în responsabilitățile CA, dar gradul de detaliere diferă între companii.

Tabelul nr. 1. Matricea comparativă: Reglementări UE, România și transpunere în companii

Domeniu / Criteriu	Cerințe UE (AI Act/CSRD)	Transpunere România (corect)	Reflecție în companii (OMV Petrom, Banca Transilvania, Romgaz, Electrica)
Rolul comitetului de audit în ESG	CSRD a modificat Directiva auditului, astfel CA monitorizează procesul de raportare ESG și dialogul cu auditorul/asiguratorul, fiind emis ghid pentru „limited assurance”.	<p>Legea 162/2017 (modificată prin OUG 137/2024) și Codul de Guvernanță Corporativă BVB cer CA să supravegheze raportările (inclusiv non-financiare) și controalele interne/riscurile;</p> <p>Codul BVB recomandă explicit ca CA să supravegheze pregătirea rapoartelor de sustenabilitate.</p>	<p>OMV Petrom în raportul din 2024 descrie rolul CA care monitorizează sistemele de control intern și managementul riscurilor. Raportările de audit intern sunt comunicate CA, iar rolul pe sustenabilitate apare prin cerința ESRS 2 GOV-5 privind controalele pentru raportarea de sustenabilitate și prin guvernanță.</p> <p>BT în raportul din 2024 precizează că CA verifică conformitatea cu reglementările ESG, există și comitet ESG la nivel executiv. Documentul de guvernanță din Raportările pe sustenabilitate arată că Auditul Intern raportează către CA cu privire la procesul de raportare de sustenabilitate; Consiliul supraveghează informațiile ESG.</p> <p>Romgaz în raportul din 2024 descrie guvernanța sustenabilității și include raport de asigurare independentă. Supravegherea la nivel de CA este integrată în structurile de guvernanță prezentate. Carta CA (2025) prevede în mod explicit că „monitorizează raportarea de sustenabilitate”, confirmă mandatul CA pe CSRD/ESRS.</p> <p>Electrica în raportul pe 2024 descrie guvernanța sustenabilității, comitetul de audit și risc având și rol de supraveghere a sustenabilității, iar în raportul pe 2023 include o Strategie 2030 privind modelarea unui viitor sustenabil. În documentele publice din 2024 nu este detaliat expres un mandat al CA strict pe raportarea CSRD; supravegherea are loc prin guvernanța generală și prin asigurarea externă.</p>
Raportare sustenabilitate (ESG)	<p>CSRD:</p> <ul style="list-style-type: none"> -raportare în „Sustainability Statement” conform ESRS, parte a raportului administratorilor; -publicare în 2025 pentru anul 2024; -asigurare obligatorie (inițial „limited assurance”); -includere indicatori Taxonomie UE. 	<p>OMF 85/2024 operaționalizează CSRD în reglementările contabile românești (ESRS, structură, publicare, responsabilități);</p> <p>OGU 137/2024 introduce asigurarea raportării de durabilitate în Legea 162/2017 și OUG 75/1999;</p> <p>OMF 1421/2025 amână cu 2 ani termenele pentru unele categorii (nu pentru PIE >500 salariați, care au raportat deja pe 2024).</p>	<p>OMV Petrom: Raportul pe sustenabilitate 2024 inclus în Raportul Anual și pregătit conform ESRS (cu indicatori de taxonomie), auditat de KPMG, asigurare limitată ISAE 3000 (KPMG) asupra declarației de sustenabilitate.</p> <p>Banca Transilvania: Raportul pe sustenabilitate 2024 ESRS, audit de tip „limited assurance” realizat de Deloitte, există raport de asigurare limitată publicat separat.</p> <p>Romgaz: Raportul pe sustenabilitate 2024 cu „limited assurance”, conform ESRS; asigurare limitată emisă de PwC.</p> <p>Electrica: Raportarea de sustenabilitate 2024 inclusă în Raportul Anual, pregătită conform ESRS; Raport „limited assurance” emis de Deloitte Audit. Declarație de sustenabilitate 2024 inclusă în Raportul Administratorilor.</p>
Inteligență Artificială și digitalizare	AI Act (Reg. (UE) 2024/1689): -clasificare pe riscuri, interdicții aplicabile în 6 luni, obligații etapizate; -statele membre trebuie să desemneze autorități naționale competente (guvernanță AI) și să pregătească punerea în aplicare.	România: la nivel de septembrie 2025 se află în discuții privind desemnarea autorității naționale și stabilirea cadrului specific de aplicare sectorială e încă în lucru.	<p>În rapoartele 2024, companiile acoperă digitalizarea/cybersecurity în guvernanță și riscuri. Raportarea specifică AI Act nu este încă o componentă distinctă (accentul rămâne pe ESRS/Taxonomie și procesele de control intern).</p> <p>OMV-Raportul 2024 menționează explicit riscuri legate de IA și integrarea măsurilor aferente în controalele de securitate; accent pe digitalizare.</p>

BT-Raportul de sustenabilitate notează pondere semnificativă a aplicațiilor generate de Chatbot/AI în 2024 folosit în distribuția produselor. În ianuarie-februarie 2025 BT a lansat ChatBT (AI) în aplicația BT Pay.

Romgaz-Conform raportărilor depuse, detaliile despre digitalizare și referințe la AI nu prea sunt proeminente în documentele publice 2024.

Electrica-Multe mențiuni de digitalizare/"smart metering" și inițiativele de modernizare sunt prezentate în Strategia de sustenabilitate 2025-2030, însă în raportări nu fac multe referințe explicite la AI.

Etică și transparență	ESRS G1 cere politici de conduită în afaceri, anticorupție, mecanisme de avertizare de integritate;	Codul BVB și normele ASF completează cadrul: politici de etică, canale de whistleblowing, raportări guvernanta; norme sectoriale ASF actualizate în 2024.	Toate cele 4 companii publică politici de etică și canale whistleblowing în raportările lor 2024/paginile IR.
	AI Act introduce obligații de transparență pentru anumite sisteme (ex. conținut generat).		BT detaliază mecanismele și conformitatea (AML, anticorupție, protecția datelor).

Sursa: cercetare proprie, bazată pe legislație și pe raportările celor 4 companii pe site-urile acestora

În ceea ce privește raportarea de sustenabilitate, toate companiile analizate au publicat pentru exercițiul financiar 2024 o Declarație de sustenabilitate conform ESRS, în linie cu cerințele OMFP 85/2024. Aceste declarații au fost supuse unei asigurări independente de tip „*limited assurance*”, oferind credibilitate informațiilor prezentate.

Conform rapoartelor prezentate de companiile din eșantion a rezultat faptul că: Banca Transilvania a obținut raport de asigurare de la auditorul Deloitte, Romgaz de la auditorul PwC, iar Electrica a publicat raport de asigurare limitată aferent raportării consolidate, de la auditorul Deloitte. OMV Petrom a ales să integreze Raportarea pe sustenabilitate direct în Raportul Anual 2024, conform ESRS, cu raport de asigurare emis de auditorul KPMG. Această uniformizare la nivelul practicii corporative arată că firmele mari listate la BVB din România s-au aliniat rapid la cerințele CSRD.

Cu privire la prezența inteligenței artificiale și a digitalizării trebuie să precizăm că AI Act nu necesită transpunere, însă statele membre trebuie să desemneze autorități naționale pentru aplicare. În România, acest proces este încă în curs. Rapoartele de sustenabilitate 2024 ale companiilor sunt centrate în principal pe ESRS și Taxonomia UE, cu referiri generale la digitalizare și cybersecurity. Banca Transilvania menționează utilizarea soluțiilor digitale și lansarea unui “chatbot-AI” pentru servicii de banking, iar OMV Petrom face trimitere la integrarea IA în optimizarea proceselor interne și în managementul riscurilor. Romgaz și Electrica

menționează digitalizarea și rețelele inteligente, dar nu evidențiază încă proiecte de IA dedicate. Se conturează astfel o tendință, raportarea ESG este deja standardizată, dar integrarea explicită a cerințelor AI Act în documentele corporative urmează să apară odată cu consolidarea cadrului normativ național.

În ceea ce privește etica și transparența, în cazul companiilor analizate, acestea respectă cerințele ESRS (G1), ale Codului BVB și ale normelor ASF prin politici de etică și mecanisme de whistleblowing, cu un nivel mai detaliat al conformității în cazul Băncii Transilvania, ceea ce arată o aliniere solidă între standardele europene, cadrul național și practica corporativă.

3.2 Tendințe privind impactul Comitetului de Audit la nivelul organizațiilor din România în perioada 2025-2035

Pentru a evidenția dinamica transformărilor legislative și organizaționale la nivel european și impactul acestora asupra practicilor din România, **Tabelul nr. 2** surprinde principalele direcții de dezvoltare în materie de raportare ESG, digitalizare și guvernanta corporativă.

Structura comparativă permite identificarea tendințelor impuse de cadrul normativ al UE, a provocărilor întâmpinate la nivel național și a implicațiilor directe asupra rolului CA, care devine un actor central în asigurarea transparenței, integrității și coerenței raportărilor integrate.

Tabelul nr. 2. Tendințe privind implicațiile Comitetului de Audit la nivel UE și provocările pentru România

Direcție de dezvoltare	Tendințe la nivel UE (2025-2035)	Provocări pentru România	Implicații pentru Comitetul de Audit
Raportare ESG și sustenabilitate	Aplicare etapizată CSRD-Directiva UE 2022/2464) conform căreia primele companii raportează pentru exercițiul 2024 cu publicare în 2025	Transpunere/implementare prin OMF 85/2024, ASF Norma 4/2024, BNR Ordin 1/2024;	CA supraveghează raportarea integrată în raportul administratorilor (financiar+ESG), asigură robustețea controalelor interne pe date ESG și planul de asigurare, inclusiv coordonare cu auditorul statutar
	ESRS adoptate prin Reg. delegat UE 2023/2772	Rămân aspecte de conformare practică și controale coordonate;	
	Asigurare limitată la început, cu perspectivă spre “reasonable” pe termen mediu	IMM-urile au costuri/know-how limitat.	
Inteligență Artificială & digitalizare	AI Act–Reg. UE 2024/1689 intrat în vigoare la 1 august 2024 cu aplicare deplină 2 august 2026;	Lipsă ghiduri naționale detaliate pentru AI în unele sectoare	CA trebuie să înțeleagă clasificarea de risc IA, controalele pentru „high-risk”, guvernanta datelor, dependențele IT “third-party” și testarea rezilienței operaționale;
	Interdicțiile și alfabetizarea AI din 2 februarie 2025;	Maturitate tehnologică inegală	
	Reguli GPAI din 2 august 2025;		CA să conecteze riscurile AI cu cele ESG și de raportare
Guvernanță etică & transparență	Sistemele „high-risk” au tranziție extinsă până 2027		
	Consolidarea cadrului pe etică/whistleblowing: Dir. UE 2019/1937 (protecția avertizorilor);	România: Legea 361/2022 transpune whistleblowing, implementarea efectivă încă variabilă în companii	CA devine garant al integrității și eticii în utilizarea AI și în raportarea ESG, cu rol de supraveghere asupra canalelor de avertizare internă și răspuns la incidente cibernetice care pot afecta raportarea
	Guvernanță digitală&securitate prin NIS2		
Competențe ale membrilor CA	Standarde de conduită ESG în ESRS G1		
	Tendință spre profil interdisciplinar (financiar, ESG, juridic, IT/AI) cu aliniere la bune practici UE privind diversitatea și expertiza specifică (ESRS impune dezvăluiri despre guvernanță/competențe)	Oferta de training specializat ESG/AI încă limitată	CA include membrii cu expertiză în sustenabilitate, date/AI, cibersecuritate cu plan de formare continuu și evaluare a competențelor raportată în secțiunea ESRS 2/G1
		Nevoia de programe naționale pentru formarea membrilor CA și managementului	
Integrarea raportărilor	Migrare către raport integrat (management report unificat)		CA devine „hub” de supraveghere pentru coerență, trasabilitate și calitate a datelor între financiar & ESG;
	CSRD impune includerea capitolului de sustenabilitate în raportul administratorilor și format digital (XBRL).	România se aliniază, dar implementarea poate întârzia la nivel de procese/sisteme (colectare date, controale, XBRL, pista de audit ESG)	CA coordonează interfața cu auditorul

Sursa: cercetare proprie, bazată pe legislație

Astfel, CA devine pivotul central în alinierea companiilor românești la standardele europene, iar succesul

implementării depinde de capacitatea sa de a integra expertiza financiară cu competențe ESG, IT și etice.

Rolul CA, al auditorului, atât intern, cât și extern, în perioada următoare, 2025-2035, vor suferi o transformare profundă determinată de avansul tehnologic, în special al IA prin presiunile crescânde pentru transparență și sustenabilitate. Astfel, auditorul se transformă din simplu verificator într-un partener strategic al managementului, capabil să anticipeze riscuri emergente (precum etica IA și vulnerabilitățile ESG), să evalueze decizii bazate pe date și să valideze modele algoritmice sau procese automatizate. Această schimbare este susținută prin utilizarea IA (audit continuu, analiză automatizată, "text mining", "machine learning") și de necesitatea dobândirii unor competențe hibride, care îmbină expertiza financiară cu abilități digitale și analitice. Dacă ar fi să oglindim abilitățile auditorului în perioada următoare, pornind de la cele cunoscute, tradiționale, ele vor trebui actualizate cu competențe digitale și strategice.

Într-un context marcat de raportarea ESG, digitalizare și noile standarde de guvernare aflate în revizuire în urma evenimentelor globale din ultima perioadă cum ar fi, crizele financiare anterioare, Pandemia Covid 19, războiul din Ucraina, războiul din Israel, schimbările climatice cu prezența secetei în Europa etc., totul este în actualizare, revizuire și schimbare.

Analiza are un caracter exploratoriu, fiind limitată de numărul redus de companii și de dependența de informațiile publice disponibile, astfel încât concluziile formulate sunt orientative, dar constituie o bază solidă pentru cercetări viitoare pe eșantioane mai extinse.

Concluzii

Acest studiu a avut ca obiectiv analiza și previzionarea transformării rolului CA în perioada 2025–2035, prin corelarea reglementărilor europene și naționale cu practicile unor companii listate din România. Metoda de

cercetare utilizată a fost una calitativă, de tip exploratoriu, bazată pe analiza documentară a legislației (CSRD, ESRS, AI Act), a ordonanțelor și normelor naționale, precum și a rapoartelor de guvernare și sustenabilitate publicate de companii precum OMV Petrom, Banca Transilvania, Romgaz și Electrica. Rezultatele arată diferențe semnificative de maturitate: de exemplu, OMV Petrom și Banca Transilvania integrează deja raportarea ESG și digitalizarea proceselor, în timp ce Romgaz și Electrica se află încă în etape incipiente de adaptare, ceea ce confirmă decalajul dintre reglementările europene și implementarea națională.

În acest context, CA își extinde responsabilitățile dincolo de verificarea financiară, devenind un actor strategic multidimensional, cu rol în supravegherea raportărilor integrate, gestionarea riscurilor legate de AI și asigurarea eticii în guvernare corporativă.

În acest context, managementul organizațiilor moderne, auditorii, cât și membrii CA vor fi nevoiți să își actualizeze permanent competențele, managementul și auditorii prin integrarea expertizei digitale și strategice, iar CA, printr-o specializare mai profundă, să fie capabil să răspundă provocărilor generate de IA, sustenabilitate și guvernare modernă.

În concluzie, dezvoltarea competențelor interdisciplinare ale membrilor CA și consolidarea formării continue reprezintă condiții esențiale pentru ca organizațiile românești să răspundă presiunilor de transparență, sustenabilitate și digitalizare, asigurându-și astfel competitivitatea pe piața europeană.

Studiul poate constitui un punct de plecare pentru cercetări viitoare, prin extinderea analizei asupra unui eșantion mai larg de companii la nivel național, european și chiar global.

Bibliografie

1. Directiva (UE) 2014/56 de modificare a Directivei 2006/43/CE privind auditul statutar. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, Parlamentul European & Consiliul Uniunii Europene (2014)
2. Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului

- Uniunii. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, L 305, 26 noiembrie 2019
3. Directiva (UE) 2022/2464 privind raportarea de durabilitate a întreprinderilor (CSRD). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Accesat pe: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>, Parlamentul European & Consiliul Uniunii Europene. (2022)

4. Directiva (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice în cadrul Uniunii, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 și a Directivei (UE) 2018/1972 și de abrogare a Directivei (UE) 2016/1148 (Directiva NIS2). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, L 333, 27 decembrie 2022, pp. 80-152, Uniunea Europeană. (2022, 14 decembrie).
5. Gul, F. A., Chen, C. J., & Tsui, J. S. (2003). Discretionary accounting accruals, managers' incentives, and audit fees. *Contemporary Accounting Research*, 20(3), 441-464. <https://doi.org/10.1506/686e-nf2j-73x6-g540>
6. Harvard Law School Forum on Corporate Governance. (2025, July 12). Oversight in the AI era: Understanding the audit committee's role. Accesat pe: <https://corpgov.law.harvard.edu/2025/07/12/oversight-in-the-ai-era-understanding-the-audit-committees-role>
7. Hillman, A. J., & Keim, G. D. (2001). Shareholder value, stakeholder management, and social issues: What's the bottom line? *Strategic Management Journal*, 22(2), 125-139. [https://doi.org/10.1002/1097-0266\(200101\)22:2<125::AID-SMJ150>3.0.CO;2-H](https://doi.org/10.1002/1097-0266(200101)22:2<125::AID-SMJ150>3.0.CO;2-H)
8. International Accounting Standards Board (IASB)* (2024)
9. International Financial Reporting Standards (IFRS) – Consolidated without early application. IFRS Foundation
10. Khan, M. A., Mazliham, M. S., Alam, M. M., Aman, N., Malik, S., Urooj, S. F., & Taj, T. (2022). An empirical mediation analysis of technological innovation based on artificial intelligence in the relationship between economic development and corporate governance mechanism. *Frontiers in Psychology*, 13, 980438. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.980438>
11. Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și consolidate și de înființare a Autorității pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar, *Monitorul Oficial al României*, Parlamentul României (2017)
12. Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public. *Monitorul Oficial*, P. I, nr. 1218, Parlamentul României (2022)
13. Norma nr. 14/2024 pentru modificarea și completarea cadrului de raportare în domeniul sustenabilității, Autoritatea de Supraveghere Financiară. (2024), *Monitorul Oficial al României*
14. Norma nr. 4/2024 privind raportarea de sustenabilitate pentru entitățile supravegheate, Autoritatea de Supraveghere Financiară (2024), *Monitorul Oficial al României*
15. OMFP nr. 1421/2025 pentru actualizarea cadrului de raportare în domeniul sustenabilității, *Monitorul Oficial al României*
16. OMFP nr. 1802/2014 privind reglementările contabile conforme cu directivele europene, *Monitorul Oficial al României*
17. OMFP nr. 2844/2016 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, *Monitorul Oficial al României*
18. OMFP nr. 85/2024 privind cerințele de raportare în domeniul sustenabilității, *Monitorul Oficial al României*
19. Ordin nr. 1/2024 privind modificarea și completarea reglementărilor contabile. *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 499 din 30 mai 2024, Banca Națională a României (2024)
20. Ordonanța de Urgență nr. 137/2024 privind reglementarea unor măsuri financiar-contabile, *Monitorul Oficial al României*, Guvernul României. (2024)
21. Regulamentul (UE) 2024/1689 privind normele armonizate referitoare la inteligența artificială (AI Act). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Accesat pe: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>, Parlamentul European & Consiliul Uniunii Europene. (2024)
22. Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 de stabilire a standardelor europene de raportare a durabilității (ESRS). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Accesat pe: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>, Comisia Europeană (2023)
23. Roberts H. et al (2022) Artificial intelligence in support of the circular economy: ethical considerations and a path forward. *SSRN Electron J*, <https://doi.org/10.2139/ssrn.4080909>
24. Sihombing, T., & Nurhaliza, H. K. (2025). The influence of audit committee characteristics and audit quality on ESG performance with sustainable growth rate as a moderation variable. *Corporate Governance and Sustainability Review*, 9(3), 45–54. <https://doi.org/10.22495/cgsrv9i3p3>
25. Wassie, F. A., & Lakatos, L. P. (2024). Artificial intelligence and the future of the internal audit function. *Humanities and Social Sciences Communications*, 11(386). <https://doi.org/10.1057/s41599-024-01950-7>
26. XBRL International. (2024). About XBRL. Retrieved from <https://www.xbrl.org>